

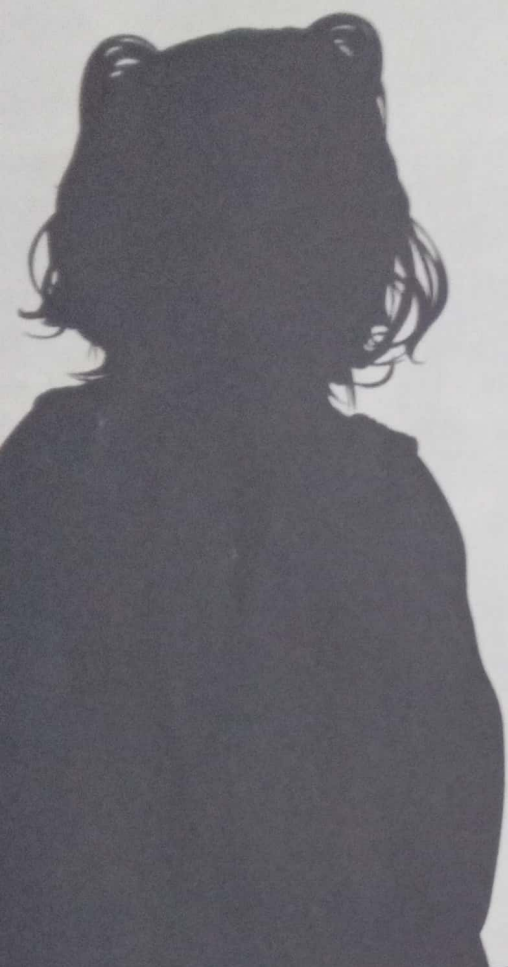


לגור בצל



יש לך חלום לגדל את
הילדים בישוב חרדי
כפרי שליו? אולי זו
ההזדמנות שלך. נשות
'בצלאל' העתידית
מספרות על החזון
והמציאות

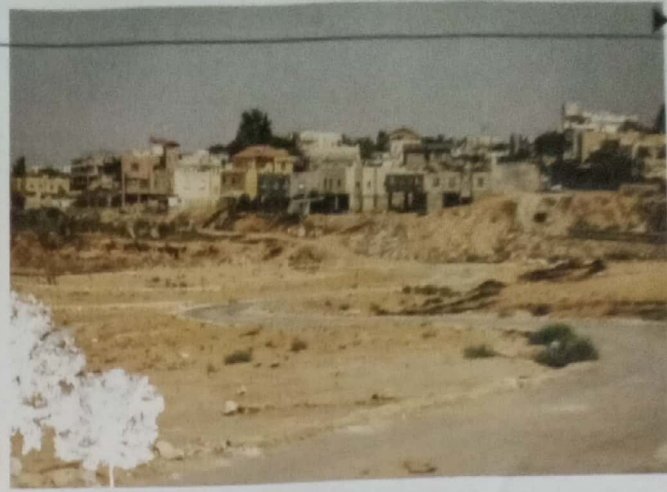
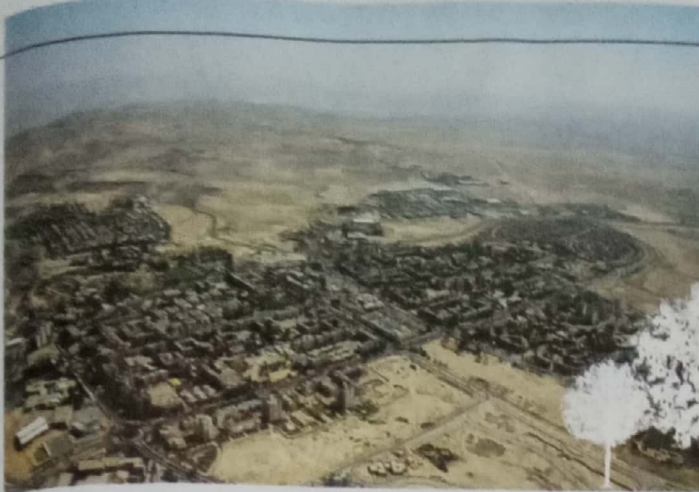
● רבקי שינברגר



אני חוזרת שוב לעוד אחד מימי שישי רבים. שוב היה לי יום חופשי. שוב יצאנו לטייל. היעד ברור, קיבוץ או מושב מעניין באזור. באותה תקופה, גרנו בנוף הגליל, משחזרת שרי, "האזור היפיפה והפורח מלא בכפרים ומושבים נחמדים ומזמינים היינו נוסעים, מחנים את הרכב קרוב לכניסה ופשוט מטיילים במקום. היה לנו שיח קבוע כזה של חצאי מיספטים שלא הינו מובנים לשומע מהצד, לו היה כזה, אך ביננו זו הייתה השפה הרשמית.

'הררי, רואה? פחות'; 'סגנון הבניה, הרווח' וגם 'ריחות יש אבל אין אופק'. אלו ועוד היו מעין משפטי ביקורת על המקום, לו היינו זוכים לגור בו. אחרי כל 'טיול שישי' כזה, הייתי מבלה את כל השבת בשאלת: אז מה אם? אז מה אם כן, אפשר לעבור לכזה מקום, להיות החרדים היחידים ולנסוע כל בוקר עם הילדים למוסדות בעיר קרובה? בעלי היה זה שתמיד העיר אותי מהחלום..."

אז איך משם התגלגלת להקמת ישוב מאפס? אני שואלת אותה. האמת שגם היא לא יודעת איך הגיעה לזה, אבל ברגע שהחליטה את ההחלטה, היא יצאה לדרך ובכל הכוח. כך שרי.



כמה מילים על "בצלאל"

אז מה זה בעצם 'בצלאל', היכן הוא ממוקם, למי הוא מיועד, ואיך אפשר להיות חלק? פנינו לשרי כהן (מהבית זלץ), יו"ר הקמות היישוב החרדי 'בצלאל', יישוב חרדי באווירה כפרית, עם סקרנות להבין במה בעצם מדובר! "אני אסביר בכמה מילים, יישוב בצלאל זהו גרעין ליישוב חרדי מתוכנן, שעדיין לא ירד לשטח. מדובר ביישוב חרדי צעיר באווירה כפרית, אנחנו, אנשי קבוצת הפיילוט, מונים כרגע בין 13-15 משפחות איכותיות, רציניות, שמעוניינות להיות החלוצות להגשמת חלום זה. היכן הוא יוקם? זו שאלה טובה. עם נכונות של כולנו, של הציבור החרדי, ושל הגרעין החזק שכבר קיים ברוח השם, נוכל לזכות במכרז להקמת יישוב במבואות ערד. אז כדי שנוכל להבין טוב יותר, אני מתחילה קצת מהשורש. אז כמו שסיפרתי יש לנו חלום לגור ביישוב כפרי, לגדל את ילדינו עם הרבה מרחב, אוויר נופך, ובעיקר באווירה ישיבתית פשוטה המתאימה לנו. לאחר תקופה בה טיילנו בהרבה מאוד יישובים כפריים, הבנו שמה שאני מחפשת כנראה עדיין לא הוקם."

לשם מה צריך יישוב כפרי חרדי? האם הוא יפתור את מצוקת הדיוור?

"אז לא", אומרת שרי. "היישוב לא אמור לספק פתרון לבעיית הדיוור, אלא הוא אמור לענות על צורך חזק ואמיתי של מאות משפחות בציבור החרדי."

הרי זה חזר על עצמו פעם אחר פעם בשיחות עם שרי, והיא מספרת: "זה פשוט הדהים אותי! לאחר שפרסמתי את הרעיון קיבלתי מאות תגובות וכן תגובות טלפוניות, אנשים פונים אליי ומחזקים אותי על היחזמה. אנחנו מבינים שזה לא השלב, אמרה לי אישה שסיימה לחתן את ילדיה, אבל תדעו שאתם עושים משהו גדול,

משהו שכל הציבור זקוק לו!"

"באחת השיחות שלי עם משפחה שרצתה להצטרף", מספרת לי שרי, "דיברנו על כל כך הרבה ישובים שונים. הרגשתי שמי שמעבר לקו עבר מסלול כל כך דומה למשפחה שלי. הרגשתי שסוף סוף יש עוד מישהו שידע על מה אנחנו מדברים. מישהו שנסע כבר לארבע רוחות וניסה בכל כוחותיו למצוא את המקום המושלם. היו גם שיחות שהובילו אותי להבנה עם עצמי ומה כל כך חשוב לי", ממשיכה שרי. "לדוגמא בשיחה עם משפחת ש' מאחיסמך, גיליתי פתאום שיש עוד מישהו שמרגיש כמוני לגבי צפיפות האוכלוסין בשכונות החרדיות. השכונה באחיסמך, היא שכונה יפיפיה וחדשה. אנשים שגרים שם, לרוב מרגישים רוחה לעומת ערים כמו בני ברק או שכונות ותיקות בירושלים. אך בשביל מי שחולם על מרחבים, אדמה ואוויר, אפילו השכונה היפה הזאת מרגישה שלא בנוח. פעם אחרת דיברתי עם משפחת ק' מביתר, ממשיכה שרי, "שסיפרו לי על כמה יחומות שונות בשנים האחרונות להקים מקומות שונים. למדתי יחד איתם מה היה הגורם לחוסר ההצלחה של המיזמים השונים ומה חדש ושונה בקבוצה המתגבשת שלנו."

דרושה: קהילה!

"בערים הגדולות יש איזו שהיא בעיה, בוועת ומטרידה והיא בעיית הקהילות", אומרת שרי, ומותוך ניסיון אישי מוסיפה: "כשלמשפחה מהעיר הגדולה, נולדת בת, ובני הזוג הצעירים והמרוגשים רוצים לעשות קידוש, הם מנסים לשבור את הראש' איפה לעשות אותו. בבית כנסת שבו הבעל מתפלל שחרית, בשטיבלעך של מנחה, או בבית כנסת הגדול של השכונה שם הוא מתפלל בשבתות. ומה קורה? מאכזב. אין שום בית כנסת שהוא מרגיש מחובר. האישה בדרך כלל מיוודת עם השכונות בספסל בגינה, הבעל

עם החברים לכולל, ומן הסתם זה לא דווקא אותן משפחות, ומה שיוצא זה קשר נחמד ובלתי מחייב, בלי אירוח בשבתות, וקשרי ידידות איתנים."

אין כיום שום יישוב שעונה לצרכים?

"אנחנו לאחר בדיקת שטח מעמיקה" אומרת לי שרי, "ולא, לכל מקום קיים יש את הבאג שלו, קחו יישובים כמו יסודות, בית חלקיה וכד', ביישובים כאלו אין כמעט התרחבות, אם משהו רוצה לגור שם זה רק לשכור איזו יחידות בהרבה מאוד כסף. יש יישובים בצפון שנחשבים ליישובים חרדיים, אך למעשה הקהילה החרדית הישיבתית לא ממש נמצאת שם. ואם תשאלו על מיצד, זה לא בדיוק יישוב כפרי, יש שם גם וילות בסגנון בנייה מאוד אורבאני, מאוד חדיש, וממש לא כפרי, או קרוונים למי שזה מתאים לו."

הורתו ולידתו של הרעיון "בצלאל"

"לאחר שהגעתי למסקנה שלא קיים יישוב המתאים לנו ולרבים המתעניינים, הבנתי שאני צריכה להיות שזאת שתקים אותו" שרי חזרה לרגע כמה חודשים טובים אחורה, "אז עשיתי בדיקה מי אחראי על הקמות יישובים, הגעתי לתנועות שונות שעזרות להקמת יישובים, אבל ראינו שיש להם אינטרס לעזור לציבורים אחרים, דתיים וחילוניים או ישובים מעורבים, ופחות לחרדים. המשכתי להרים טלפונים והגעתי בסופו של דבר לחטיבה להתיישבות. פנינו דרך 'דגל התורה'. הרב מקלב הפנה אותנו לד"ר ליבוביץ' שהיה מעורב בהקמת העיר כסוף. שבסופו של דבר לא יצאה לפועל, שהוא עזר למצוקת הדיוור החרדית. ד"ר ליבוביץ' סיפר על המקומות בדרום שמתכננים להקים, והביא לי את פרטיו של אופיר, שבסופו של דבר הוא איש הקשר שלנו מול החטיבה להתיישבות." "כשסיפרתי לאופיר שאנחנו קבוצה חרדית,



הוא פתח זוג עיניים, והיה סקפטי לחלוטין. כי כשמדובר בציבור חרדי צריך מוסדות חרדיים, ומכולת כשרה, ויש לנו ברוך השם משפחות מבורכות. והוא התחיל 'להתקין' אותי בשאלות, והיה בטוח שאני אאבד את הביטחון, אבל אני באתי עם נחישות והרבה מאוד רצון ואומץ, ועניתי לו על כל השאלות בביטחון, לא בגמגום. אמרתי לאופיר: 'נכון שראשי הציבור החרדי מדברים כל הזמן על מצוקת הדיור החרדי, ועל בנייה רוויה, כי באמת קיימת מצוקה כזאת, לציבור באופן כללי. אבל בתוך הציבור יש מאות משפחות!! שחולמות על יישוב קטן, עם אווירה כפרית.

והן מוכנות לשלם על כך הרבה, ולא במזומנים. הם מוכנים להסיע את הילדים כל בוקר עד למוסדות הלימודים, ומוכנים לתת מזומנם ומהכוחות שלהם כדי להיות אלו שיזכו להקים יישוב חרדי כפרי!" וצריך להבין, שרי עוצרת לרגע, "שאנחנו על זמן שאולי, כי אוטונו הועדה להתיישבות מכריעה מותך תנאי השטח של הקבוצות המתגבשות, מי יזכו לעלות לקרקע".

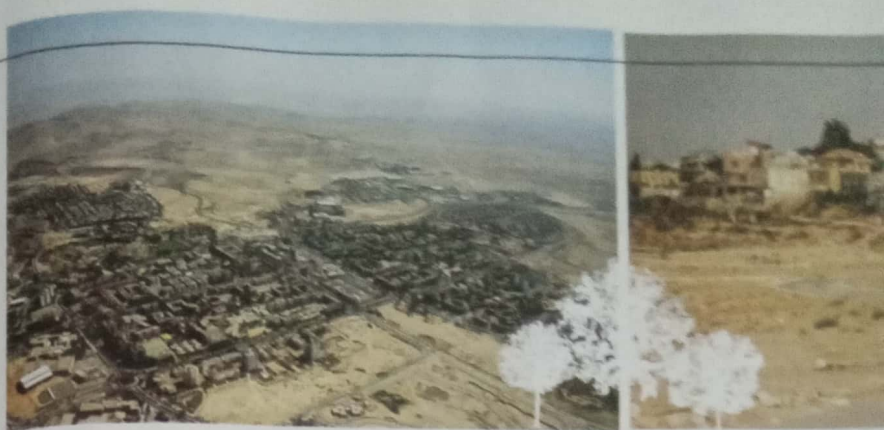
איך נבחרת הקבוצה?

"השטח במבואות ערד מתחלק לחמישה יישובים, האחד בדואי ועוד ארבעה יהודיים. התכנון הוא להתחיל בשני יישובים זמניים בהם הקבוצה הנבחרת לפיילוט, יתגוררו בקרווילות, ולאחר כמה שנים של התבססות, עבודה מגובשת, והירתמות להצלחת הקמת היישוב, הם יזכו לקבל את המקום. אם לא הצליחו - הזכות תעבור לקבוצה הבאה. ככל שהקבוצה המתגבשת מאוחדת יותר, עם פנים קדימה למטרה, יש לה יותר סיכוי להצליח. המטרה של החטיבה להתיישבות בקבוצות הפיילוט, היא שהקבוצות הללו יצליחו, בסופו של דבר להקים את היישוב. 'בשלב הראשוני של ההקמה נצטרך להתגייס כולנו, כל אנשי היישוב, תהיה ועדה שאחראית על שמירה וגדר ליישוב, תהיה ועדה של פינוי הזבל, כל אחד יתרום את מה שהוא יכול כי למעשה כל אחד נוטל חלק באחריות ובהקמה.

אנחנו בקבוצה שכבר מונה סביבות 13 משפחות, עורכים מפגשים מפעם לפעם, כדי לתכנן, להכיר, ולגבש חזון ליישוב, מבחינה רעיונית וערכית.

רעיונות - יישוב קהילתי בסגנון כפרי, לא יוכל לארח לדוגמה מגדל עסקים, אז זה חלק מהחזון, מה יהיה סגנון הבנייה. החלום הוא שכל משפחה תקנה חצי דונם ותבנה את ביתה בסגנון של בנה ביתך, כמוון שגביל את כמות הקומות וכן נשמח אם יהיה נטיעות, וחיות ככה בקטנה, לא רפת או לול.

ערכית - השם שבחרנו לגרעין שלנו מבטא את החזון שלנו לעתיד, 'בצלאל' - בונים עתיד בצל קל, אנחנו רוצים לילדינו עתיד אמיתי של תורה, יראת שמים, מידות טובות, פשטות וחיבור לשורשים, כמה



עם ההברים לכולל, ומן הסתם זה לא דווקא אותן משפחות, ומה שיוצא זה קשר נחמד ובלתי מוחייב, בלי אירוח בשבתות, וקשרי ידידות איתנים".

איך כיום שום יישוב שעונה לצרכים?

"אנחנו לאחר בדיקת שטח מעמיקה" אומרת לי שרי, "ולא, לכל מקום קיים יש את הבאג שלו, קחו יישובים כמו יסודות, בית חלקיה וכדו', ביישובים כאלו אין כמעט התרחבות, אם מישחו רוצה לגור שם זה רק לשכור איזו יחידות בהרבה מאוד כסף, יש יישובים בצפון שנחשבים ליישובים חרדיים, אך למעשה הקהילה החרדית היישובית לא ממש נמצאת שם.

ואם תשאלו על מיצד, זה לא בדיוק יישוב כפרי, יש שם גם יילות בסגנון בנייה מאוד אורבאני, מאוד חדיש, וממש לא כפרי, או קרוונים למי שזה מתאים לו".

הורתו ולידתו של הרעיון "בצלאל"

"לאחר שהגעתי למסקנה שלא קיים יישוב המתאים לנו ולרבים המתעניינים, הבנתי שאני צריכה להיות שזאת שתקים אותו" שרי חזרה לרגע כמה חודשים טובים אחורה, "אז עשיתי בדיקה מי אחראי על הקמת יישובים, הגעתי לתנועות שונות שעזרות להקמת יישובים, אבל ראינו שיש להם אינטרס לעזור לציבורים אחרים, חתים וחילוניים או יישובים מעורבים, ופחות לחרדים. המשכתי להרים טלפונים והגעתי בסופו של דבר לחטיבה להתיישבות.

שנינו דרך 'דגל התורה', הרב מקלב הפנה אותנו לד"ר ליבוביץ' שהיה מעורב בהקמת העיר כסיף, שבסופו של דבר לא יצאה לפועל, שהוא עזר למצוקת הדיור החרדי.

ד"ר ליבוביץ' סיפר על המקומות בדרום שמתכננים להקים, והביא לי את פרטיו של אופיר, שבסופו של דבר הוא איש הקשר שלנו מול החטיבה להתיישבות".

"כשסיפרתי לאופיר שאנחנו קבוצה חרדית,

משהו שכל הציבור זקוק לו?"

"באותה השיחות שלי עם משפחה שרצתה להצטרף", מספרת לי שרי, "דברנו על כל כך הרבה יישובים שונים, הרגשתי שמי שמעבר לקו עבר מסלול כל כך דומה למשפחה שלי, הרגשתי שסוף סוף יש עוד מישהו שידע על מה אנחנו מדברים. מישהו שנסע כבר לארבע רוחות וניסה בכל כוחותיו למצוא את המקום המושלם. היו גם שיחות שהובילו אותי להבנה עם עצמי ומה כל כך חשוב לי, ממישיכה שרי, "לדוגמה בשיחה עם משפחת ש' מאחיסמך, גיליתי פתאום שיש עוד מישהו שמרגיש כמוני לגבי צפיפות האוכלוסין בשכונות החרדיות. השכינה באחיסמך, היא שכונה ייפיייה וחדשה, אנשים שגרים שם, לרוב מרגישים רווחה לעומת ערים כמו בני ברק או שכונות ותיקות בירושלים. אך בשביל מי שחולם על מרחבים, אדמה ואוויר, אפילו השכינה היפה הזאת מרגישה שלא בנות. פעם אחרת דיברתי עם משפחת ק' מביתר, ממישיכה שרי, "שסיפרו לי על כמה יחזמות שונות בשנים האחרונות להקים מקומות שונים, למדתי יחד איתם מה היה הגורם לחוסר ההצלחה של המיזמים השונים ומה חדש ושונה בקבוצה המתגבשת שלנו".

דרשה: קהילה!

"היום הגדולות... איזו שהיא בעיה, בוערת... וזהו והיא בעיה הקהילות", אומרת שרי, "היום ניסיון איך מוסיפה: 'כשלמשפחה מהעיר הגדולה, לידת בת, ובני הזוג הצעירים והמרוצים רוצים לעשות קידוש, הם מנסים לשבור את הראש איפה לעשות אותו. בבית כנסת שבו הבעל מתפלל שחריו בשטיבלעך של מנחה, או בבית כנסת הגדול של השכונה שם הוא מתפלל בשבתות, ומה קורה? מאכזב. אין שום בית כנסת שהוא מרגיש מחובר. האישה בדרך כלל מיוודדת עם השכנות בספסל בנינה, הבעל

שיותר. השם שלנו נבחר לאחר בחירות שעשינו בין קבוצת הגרעין, עלן שמות נוספים כמו: חותם, דרך ארץ, חזקיה, יתרון וקהלת. המפגשים שאנחנו עורכים, מתארת שרי, הם בסגנון שאנחנו חולמים עליו, רגוע, כפרי, נעים. עשינו לאחרונה שבת בשדרות, כדי להכיר יותר את המשפחות, וחזרנו עם אורות בעיניים. ראינו נכונות, רצון להירתם, ושאפה רוחנית משותפת. עשינו גם מפגש בסוכות, זה היה כמין 'קמפינג' בתל ערד, על יד השטח המדובר, המבוגרים תכננו, פטפטו, נשמו--- והילדים שיחקו באבנים בזרדים ובפירות שנשרו מהעצים, והיה נפלא".

האומץ הנדרש, הסיכוי והסיכון

"להקים יישוב", שרי חחרת ומבהירה, "זה לא רק לבנות את הבית שלך, אומרים שפעם ארץ ישראל הייתה נקנית בייסורים, והיום נקנית גם באיסורים, שגם הם כרוכים ביסורים לא קטנים. צריך לדאוג לחלקים שונים בתכנון, ובטאבו, ודברים רבים שלא נעשים לכד. כשהיינו בקמפינג בתל ערד הגיעו אופיר ויהודה אבני, שאחראי גם על ההקמה, והוא סיפר שיש שני יישובים שהוקמו לפני שנים, האחד מזבלה, ובשני יש פיגוי זבל כל יום, במה זה תלוי? כמה זה חשוב למקומים. אנחנו זה העירייה של עצמנו, כולל הכול. לאנשים שפונים אליי ומתעניינים, אני תמיד שואלת, האם הרצון שלך זה בית וגינה, או שיש לך רצון להקים יישוב, להיות מהקבוצה החלוצית שעשתה את זה. חשוב לזכור, כי בסופו של דבר, אם נעבור את הועדה ונתקבל להיות ביישוב הפיילוט, נהיה 25 משפחות בעז"ה, לכד. 7 דקות נסיעה מערד".

מה לגבי הבדואים?

"אכן, כל המטרה בהקמת היישובים היא להרחיק בדואים שהשתלטו על הסביבה, אך יש מעלה גדולה בשטחים הללו", כך שרי, "שאינן שום קבוצה בדואית שטוענת שזה השטח שלה, או היה השטח שלה. כמובן שנעמוד על זה שאנחנו לא נכנסים ליישוב לפני שיש גדר, שמירה, וכל האמצעי בטיחות. מי שמעוניין לתרום ולהיות חלק - יכול לפנות אלינו, אנחנו נשמח לעבוד את הקבוצה כדי שתמיד יהיו מניינים, ויהיה כמות של אברכים לפתיחת כולל".

האוויר והאווירה

"למה לא צפון? רבים מהפונים מוטרדים מהנושא", שרי מספרת לי, "הם חולמים על בית גדול וכפרי ביישוב נעים עם אוויר חלומי, וכששומעים

"ערד" המזג אוויר החמים, מעט מרתיע.

עשינו בדיקה של השטח, וכשמדובר על הקמת יישוב בצפון שיכול לבוא בחשבון, זה לא ליד עפולה או מקומות מרכזיים, מדובר על הגולן שהוא ממש שממה חרדית, המוסדות הקרובים זה בצפת או חצור ועם מרחק גדול של נסיעה. גם מבחינת עבודה קשה יותר בצפון, מבחינה זו באר שבע היא עיר מטרופוליט שיש לה הרבה יותר מה להציע.

אז ברור שבערד יש חמש מעלות צלסיוס יותר מהמרכז, אבל מעלה גדולה שיש שם: שאין לחות! אם את בצל - נעים לך, שלא כמו בבני ברק, קרית ספר שבקיץ מזיעים. זה פלוס גדול. גם משעה לפני השקיעה עד הבוקר האוויר נעים וקריר, כי בכל אופן מדובר במדבר....

חשוב לומר, שגם אם לא נעבור את הועדה הספציפית הזו, פונים אליי כל הזמן אנשים מהציבור החרדי, נדלנסיטים ואנשים מהחטיבה להתיישבות, ומציעים לי מקומות כמו בקעת הירדן, הרחבה לאחד מהיישובים החרדים, אנשים רואים את הפוטנציאל הגדול שיש בזה".

מה זה כולל, מבחינה טכנית?

"תל ערד, והסביבה בה אמורים להקים את היישובים, שוכנים כרבע שעה נסיעה מבאר שבע, מה שמייצר אפשרויות תעסוקה רבות, בבירת הנגב. בנוסף, לגבי מוסדות יש בערד וכן ביישובים מעט יותר מרוחקים כמו ירוחם, ואופקים, שזה סביבות 30 דקות פלוס נסיעה. לירושלמיות שביננו, זה מן הסתם המרחק שאתן וילדיכן עושים בכל יום. אז מן הסתם צריך פה את הניידות של האנשים, בתחילה בוודאי, בשביל מכולת, מוסדות ושאר הסידורים.

מבחינת עלות - ניתן לומר שהנושא הזה עדיין מעורפל, מה שברור שהאדמות זולות בהרבה מאדמות במרכז. אם ננסה לשפוט על פי פרויקטים דומים, אז הקרווילות זה שכירות סביבות 1300 ₪ למדינה, ואח"כ מקוונים את זה מעלות התשתיות. אולי ומומש אולי, שתיתן הוחלה לקבוצה הראשונה, החלוצה שנותנת מעצמה מעל ומעבר".

אז המלצה חמה לסיום

אני מעוניינת לסיים באיזו שהיא נימה אופטימית, ואני קוראת לאנשים אמיצים שחלמו ועוד חולמים כל החיים, לבוא איתנו ולהגשים חלומות. אני ממליצה לכם לנסות רק בשביל להכיר את הקבוצה המיוחדת שלנו! מכל קצוות הארץ, מנתיבות בדרום ועד עפולה, דרך בני ברק, ירושלים, בינר, חדרה, אלעד, אחיסמך, בית שמש.

בואו איתנו, לבנות את העתיד שלכם, בצל קל.

טלפון להצטרפות ובירורים: שרי כהן 0556790274

מייל: sarizalts@gmail.com

